

Mimovládne organizácie 2006

Správa z prieskumu inštitucionálnej vyspelosti MVO

Nadácia Pontis
Michal Bunčák
Grösslingová 59, 811 01 Bratislava
tel.: 02/57 108 122
fax: 02/57 108 125
email: michal@nadaciapontis.sk
www.nadaciapontis.sk

Bratislava, 10. júla 2006

Úvod

V roku 1997 sme ešte ako Nadácia pre občiansku spoločnosť uskutočnili prieskum inštitucionálnej vyspelosti neziskového sektora na Slovensku. Zúčastnilo sa ho vtedy asi 200 organizácií, ktoré sa zameriavali na demokratizáciu a ľudské práva, reštrukturalizáciu sociálnej sféry, ekonomický rozvoj a ekológiu.

Výsledky tohto prieskumu pomohli identifikovať najzávažnejšie problémy a nedostatky slovenských mimovládnych organizácií (MVO). Medzi najdôležitejšie v tom období patrili nedostatky v oblasti organizačného manažmentu, ľudských zdrojov, financovania a public relations.

Počas uplynulého (takmer) desaťročia sa zmenilo mnoho vecí. Slovensko sa dostalo z politickej izolácie. Stalo sa krajinou, ktorá už nie je len prijímateľom zahraničnej pomoci, ale ju aj sama poskytuje. Vstúpilo sem mnoho zahraničných investorov, ktorí ovplyvňujú nie len celkovú ekonomiku, ale aj spoločnosť a životné prostredie. Uskutočnila sa daňová reforma, ktorá zaviedla inštitút asignácie 2% daní z príjmu fyzických a právnických osôb...

Všetky tieto udalosti ovplyvnili životy obyvateľov Slovenska, ale aj fungovanie mimovládnych organizácií. V snahe nadviazať na prieskum z roku 1997 sme sa pokúsili zistiť, akým smerom sa uberajú a či sa zmenilo ich fungovanie.

V správe sa zameriame na najzaujímavejšie zistenia. Podrobné triedenie odpovedí si čitateľ môže nájsť v tabuľkách, ktoré tvoria prílohu tejto správy.

Vzhľadom na návratnosť dotazníkov a metódu zberu dát nemáme ambíciu vydávať jeho výsledky za všeobecne platné. Rovnako nepovažujeme výsledky za reprezentatívne. Predstavujú skôr malú sondu do každodenného fungovania organizácií. Naznačujú však isté trendy vývoja v oblasti inštitucionálneho rozvoja MVO.

Dúfame, že výsledky prieskumu budú inšpiráciou pri uvažovaní o otázkach ďalšieho rozvoja organizácií. Zároveň veríme, že prispejú k formulovaniu nových výskumných hypotéz, ktoré bude treba v budúcnosti vyvrátiť alebo potvrdiť.

Ďakujeme všetkým organizáciám, ktoré si našli čas a zaslali nám vyplnený dotazník. Rovnako by sme sa chceli poďakovať všetkým, ktorí nám pomohli svojimi radami pri príprave tohto projektu. V neposlednom rade by sme veľmi radi poďakovali aj donorom, vďaka ktorým sa podarilo tento projekt uskutočniť.

Michal Bunčák, Daniela Olejárová

Obsah

Úvod.....	2
Obsah.....	3
1. Ciele a metodológia prieskumu	3
2. O kom vypovedá tento prieskum – štruktúrne charakteristiky	5
Hlavné závery	8
Zoznam použitej literatúry.....	11

1. Ciele a metodológia prieskumu

Pri príprave prieskumu sme si stanovili dva hlavné ciele:

1. Opísať fungovanie mimovládnych neziskových organizácií na Slovensku;
2. Odhaliť problémy v oblasti inštitucionálneho rozvoja, s ktorými sa organizácie v súčasnosti stretávajú.

Pri koncipovaní prieskumu bolo asi najťažšou úlohou operacionalizovať „problémy inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií“. Po preštudovaní dostupnej literatúry, ktorá je uvedená v prílohe, sme vytypovali štyri oblasti, ktoré považujeme za najdôležitejšie pre správne fungovanie neziskových organizácií. Sú nimi:

1. Manažment programových aktivít v organizácii
2. Fungovanie najvyšších riadiacich orgánov
3. Externá komunikácia a nástroje získavania finančných prostriedkov
4. Manažment financií

Každej z uvedených oblastí sme priradili približne 15 indikátorov, pričom sme sa ich pokúsili v čo najvyššej možnej miere kvantifikovať. Následne sme indikátory pretransformovali do otázok, ktoré tvorili základ dotazníka. Znenie otázok je súčasťou tabuľkovej prílohy správy.

Dotazník sme následne naprogramovali tak, aby mali respondenti s jeho vyplňaním čo najmenej práce. V elektronickej podobe sme ho potom e-mailom zaslali približne 220 organizáciám a požiadali sme ich o jeho vyplnenie. Uvedomovali sme si pritom, že oslovovanie organizácií prostredníctvom e-mailu môže v niektorých prípadoch posunúť výsledky prieskumu smerom ku kvalitatívne vyšším hodnotám. Na druhej strane nás ale zaujímal fungovanie organizácií, ktoré sú vo svojej činnosti aktívne, dá sa o nich predpokladať, že už zaviedli určité štandardizované postupy do svojho fungovania a zároveň majú vybudované aspoň nejaké nástroje externej komunikácie.

Pri zostavovaní výskumnej vzorky sme sa snažili vybrať organizácie, ktoré sa zameriavajú na demokratizáciu a ľudské práva, reštrukturalizáciu sociálnej sféry, ekonomický rozvoj a ekológiu. Veľkú časť vybraných organizácií tvorili aj tie, ktoré sa vo svojej činnosti aspoň čiastočne zaoberajú obhajobou záujmov jednotlivcov a skupín. Oslovovali sme ich zámerne, preto že si myslíme, že tvoria chrbtovú kosť občianskej spoločnosti a zároveň ich financovanie v poslednom období ovplyvnil pokles záujmu zahraničných donorov o dianie na Slovensku.

Základ výskumnej vzorky tvorili dve databázy. Prvou bola databáza organizácií, ktoré sa zaoberajú obhajobou záujmov skupín a jednotlivcov, občianskou kontrolou verejného života a analytických inštitútov. Vypracovala ju skupina expertov z neziskového sektora ako súčasť projektu *Unfinished Business: Civic Voice in Public Policy*, ktorý koordinuje Nadácia Ekopolis. Touto cestou by sme chceli ešte raz poďakovať za poskytnutie tejto databázy. Druhou bola databáza organizácií zaoberajúcich sa vyššie uvedenými témami, ktoré Nadácia Pontis podporila v rokoch 2004 až 2006.

Ako sme už spomínali, spolu sme oslovili asi 220 organizácií. Zber dát sme uskutočnili v období od 10.5. do 30.5. 2006. Počas tohto obdobia sa nám vrátilo 47 vyplnených dotazníkov. Tento počet predstavuje 22% návratnosť, čo je pri takomto type prieskumov štandardom.

2. O kom vypovedá tento prieskum – štruktúrne charakteristiky

Do prieskumu sa zapojilo a naspäť zaslalo vyplnený dotazník 47 organizácií. Musíme konštatovať, že tento súbor organizácií nekopíruje oficiálne štruktúrne charakteristiky neziskového sektora na Slovensku¹, ani charakteristiky vytvorenej výberovej vzorky 220 organizácií. Nepodarilo sa nám zabezpečiť, aby bol reprezentatívny z hľadiska kraja sídla organizácie ani z hľadiska oblastí záujmu aktivít organizácií. Aj napriek týmto nedostatkom je ale dostatočne rozmanitý a obsahuje širokú škálu organizácií od tých, ktoré sídlia v Bratislave a ostatných regiónoch Slovenska, od organizácií pôsobiach na dobrovoľníckom princípe až po tie s 15 a viac pracovníkmi, od tých, ktoré boli založené pred viac ako desiatimi rokmi až po mladé organizácie.

Približne polovica organizácií má sídlo v bratislavskom kraji. Organizácie sídlia v ostatných krajoch majú v sledovanom súbore nižšie zastúpenie. Najmenej dotazníkov sme získali od organizácií z trnavského (na výzvu odpovedala len 1 organizácia) a najviac z banskobystrického kraja. Nedostali sme odpoveď ani od jednej organizácie z trenčianskeho kraja.

Z hľadiska právnej formy organizácií sú v súbore zastúpené okrem neinvestičného fondu všetky typy MVO. Takmer štyri pätiny z nich predstavujú občianske združenia. Zvyšných 20% organizácií predstavujú nadácie, neziskové organizácie, jedna cirkevná organizácia a jedna medzinárodná medzivládna organizácia. Štruktúra vzorky podľa právnej formy organizácií sa aj napriek neprítomnosti organizácie typu neinvestičný fond blíži k oficiálnej štruktúre neziskového sektora, kde majú tiež dominantné postavenie občianske združenia.

Vo vzorke sú rovnomerne zastúpené organizácie s viac ako desaťročnou históriou, ale aj organizácie, ktoré boli založené len pred dvoma či troma rokmi. Asi tretina skúmaných (36%) organizácií bola založená v rokoch 1990 – 1994, štvrtina (26%) z nich v rokoch 1995 – 1999 a necelé dve pätiny (38%) po roku 2000.

Tabuľka č. 1

Sídlo organizácie (kraj)

Bratislavský	53,2%
Banskobystrický	17,0%
Košický	6,4%
Nitriansky	10,7%
Prešovský	6,4%
Trnavský	2,1%
Žilinský	4,5%
Celkový súčet	100,0%

Tabuľka č. 2

Právna forma organizácie

Občianske združenie	78,7%
Nadácia	6,4%
Nezisková org. poskytujúca všeobecne prospešné služby	10,7%
Medzinárodná medzivládna organizácia	2,1%
Účelové zariadenie cirkvi	2,1%
Celkový súčet	100,0%

¹ Pod oficiálnymi štatistikami chápeme údaje Štatistického úradu SR, ktoré možno okrem iného nájsť v MAJCHRÁK, J.; STREČANSKÝ, B.; BÚTORA, M. et al.: Keď ľahostajnosť nie je odpoveď, IVO, Bratislava, 2004

Zloženie súboru z hľadiska prvej menovanej cieľovej skupiny, na ktorú organizácie orientujú svoje aktivity, je rozmanité. Najčastejšie sa zameriavajú na deti a mládež a na mentálne či telesne postihnutých. V súbore sú však zastúpené aj menej obvyklé cieľové skupiny ako napríklad mimovládne organizácie, drogovovo závislí, štátna správa, nezamestnané ženy.

Už táto rôznorodosť cieľových skupín predznamenáva, že organizácie, ktoré sa prieskumu zúčastnili, majú rôznorodé oblasti záujmu. Najčastejšími záujmami skúmaných organizácií sú vzdelávanie a sociálna starostlivosť a služby. Obe tieto oblasti pôsobnosti organizácií vedú aj v rebríčkoch oficiálnych štatistík vypovedajúcich o štruktúre neziskového sektora. Ochranou práv jednotlivcov a skupín sa zaoberá približne tretina skúmaných organizácií. Táto aktivita je vo vzorke v porovnaní s reálnym stavom neziskového sektora mierne nadhodnotená, avšak jedným zo zámerov prieskumu bolo zamerať sa práve na tento typ organizácií.

Pomerne silno sú v súbore zastúpené aj organizácie, ktoré sa zaoberajú ochranou životného prostredia. Tejto činnosti sa venuje asi pätina organizácií. V skúmanom súbore sú ďalej zastúpené organizácie, ktoré sa zaoberajú dobrovoľníctvom a filantropiou, rozvojovou pomocou, komunitným rozvojom, ochranou a podporou zdravia.

Tabuľka č. 3

Cieľová skupina organizácie

Deti a mládež	25,5%
Mentálne / telesne postihnutí	19,2%
Mimovládne organizácie	10,6%
Občania regiónu	10,6%
Verejnosť	8,5%
Matky, Nezamestnané ženy	6,4%
Menšiny	6,4%
Rodiny	6,4%
Drogovo závislé osoby	2,1%
Sociálne odkázaní	2,1%
Štátna správa	2,1%
Celkový súčet	100,0%

Tabuľka č. 4

Oblasti záujmu organizácie (prvé dve uvedené)

Vzdelávanie	51,1%
Sociálna starostlivosť a služby	38,3%
Ochrana práv jednotlivcov/skupín - advocacy	29,8%
Ochrana životného prostredia	19,2%
Dobrovoľníctvo a filantropia	8,5%
Voľný čas	8,5%
Komunitný rozvoj	6,4%
Podpora a rozvoj MVO	4,3%
Rozvoj a ochrana kultúrnych hodnôt	4,3%
Rozvojová pomoc	4,3%
Ochrana a podpora zdravia	2,1%
Právo a legislatíva	2,1%

Pozitívnou informáciou je, že dotazník zväčša vyplňali riadiaci pracovníci organizácií, Viac ako štyri pätiny dotazníkov vyplnili riaditelia, predsedovia, štatutárni zástupcovia a zástupcovia riadiacich pracovníkov organizácií. Tento fakt určite prispieva k posilneniu validity zozbieraných údajov.

Tabuľka č. 5

Pracovná pozícia osoby, ktorá vyplnila dotazník

Člen správnej rady	2,1%
Člen predsedníctva	2,1%
(Výkonný/á) Riaditeľ/ka	40,4%
Predseda / predsedníčka	27,7%
Štatutárny/a zástupca/kyňa	6,4%
Projektový/á manažér/ka	8,5%
Iné*	12,7%
Celkový súčet	100,0%

* Podpredseda, správkyňa nadácie, zástupkyňa riaditeľa, organizačný tajomník, zástupca predsedu

Ďalším zaujímavým údajom, ktorý vypovedá nie len o štruktúrnych charakteristikách ale aj o ľudskom potenciáli, s ktorým organizácie pracujú, je počet pracovníkov (zamestnancov aj živnostníkov) zamestnaných v organizáciách. Vo vzorke sú najčastejšie (36% z nich) zastúpené organizácie, ktoré majú jedného až štyroch pracovníkov zamestnaných na trvalý pracovný úväzok. Potom nasledujú organizácie s piatimi až deviatimi pracovníkmi a organizácie fungujúce na dobrovoľníckom princípe bez pracovníkov na trvalý pracovný pomer. Desať a viac pracovníkov má v súbore 19% organizácií.

Spolu pracuje vo všetkých sledovaných organizáciách 279 pracovníkov na trvalý pracovný úväzok. Pozoruhodný je pomer mužov a žien zamestnaných v týchto organizáciách. Naznačuje istú mieru feminizácie neziskového sektora, pretože viac ako dve tretiny (71%) pracovníkov zamestnaných v sledovaných organizáciách tvoria ženy.

Tabuľka č. 6

Počet pracovníkov a trvalý pracovný úväzok pracujúcich v organizáciách

	Spolu	Muži	Ženy
Žiaden pracovník na TPP	21,3%	44,7%	27,7%
1-4 pracovníci	36,1%	46,8%	44,7%
5-9 pracovníci	23,4%	6,4%	17,0%
10 a viac pracovníkov	19,2%	2,1%	10,6%
Celkový súčet	100,0%	100,0%	100,00%

Tabuľka č. 7

Počet všetkých pracovníkov na trvalý pracovný úväzok v organizáciách

	počet	podiel
spolu zamestnancov	279	100,0%
z toho žien	197	70,6%
z toho mužov	82	29,4%

Na záver tejto kapitoly treba poznamenať, že počet pracovníkov v organizáciách je jedným z najdôležitejších znakov, ktorý diferencuje zozbierané údaje. Pri príprave dotazníku sme vychádzali z našej predstavy ideálne fungujúcej organizácie s piatimi a viac zamestnancami, ktoré majú kapacity na to, aby sa hlbšie zaoberali svojim manažmentom. Malé organizácie fungujúce na báze dobrovoľníctva či s jedným alebo dvoma zamestnancami riešia iné problémy a majú svoje vlastné stratégie prežitia. Vypovedá o tom aj jeden zo sprievodných komentárov, ktorý sme dostali spolu s vyplneným dotazníkom a ktorý tu uvádzame:

„Rád by som pracoval v organizácii, ktorá takto dôsledne má pokryté všetky oblasti, a venoval sa veciam, ktorým stopercentne rozumiem a ktoré ma bavia“ ... „Naša organizácia má 1 zamestnanca (ktorý je predseda a projektový manažér), dobrovoľníkov s veľkou rotáciou (časté odchody do zahraničia), nemá správnu radu ale predsedníctvo. Z časových dôvodov takáto organizácia predsa nemôže mať pravidelný cyklus porád, ale veci rieši podľa potreby, nemá časový priestor na tvorbu rôznych dokumentov, pretože je zameraná na cieľ, má voľné finančné prostriedky ale nenazýva ich základina alebo rezervný fond, niektoré štatistické údaje vôbec nespracováva (má dosť papierovania s poisťovňami, úradmi ...) ... Ak by sme toto všetko mali robiť, tak sa k vlastnej činnosti organizácie ani nedostaneme.“

Hlavné závery

Neziskový sektor je mimoriadne rôznorodý. Nachádzajú sa v ňom dobrovoľnícke organizácie ale aj tie, ktoré zamestnávajú vysoko špecializovaných profesionálov. Sú medzi nimi organizácie so širokou členskou základňou ale aj také, ktoré na princípoch členstva nefungujú. Rozpočty niektorých organizácií predstavujú len malý zlomok rozpočtov iných. Niektoré sa zameriavajú na ochranu životného prostredia. Ďalšie na pomoc postihnutým, rodinám, lokálnej komunite, tým, ktorých práva sú ohrozené... Záujmy, názory a správanie ľudí, z ktorých sa tieto organizácie skladajú veľmi intenzívne formujú ich identitu. Všetky tieto fakty sa premietajú aj do výsledkov prieskumu. Z množstva informácií a zozbieraných údajov by sme chceli upozorniť na tieto fakty a trendy:

Organizácie sa naučili, že je dôležité definovať si základné ciele v podobe vízie a misie. Takto formulované ciele potom naplňajú svojimi aktivitami. Pozitívne je, že väčšina organizácií uvádza, že majú svoje programy a hlavné aktivity zadané a zachytené v písomnej forme. Prieskum však naznačuje, že organizácie majú rezervy v nasledujúcich oblastiach:

- Monitorovanie pôsobenia organizácie na cieľovú skupinu prostredníctvom svojich aktivít a programov je v neziskových organizáciách skôr náhodné. Väčšia časť organizácií si doteraz nevytvorila komplexný interný systém monitorovania.
- Takmer všetky neziskové organizácie zúčastnené v prieskume nejakým spôsobom vo svojom fungovaní uplatňujú strategický prístup. Otázne je len, do akej miery možno tento prístup nazvať strategickým plánovaním, keďže skoro tri štvrtiny organizácií ho robia raz do roka. Obyčajne je totiž zámerom strategického plánovania určiť stratégiu organizácie na dlhšiu dobu, väčšinou 3–5 rokov.
- Zaujímavý je pohľad na zaznamenávanie a spracovávanie výsledkov plánovania. Len asi polovica organizácií si robí písomný záznam z ročných porád či strategického plánovania. Potom neprekvapí, že iba dve pätiny organizácií pracujú s výsledkami strategického plánovania aj po jeho skončení tým, že ich dotiahnu do konkrétnych a podrobných plánov.

Viac ako štyri pätiny organizácií, ktoré sa prieskumu zúčastnili, majú správnu radu alebo iný volený riadiaci orgán. Oddelenie výkonných a riadiacich zložiek považujeme za pozitívny prínos pre zúčtovateľnosť (accountability) organizácií. Musíme ale poukázať aj na nedostatky:

- Zaujímavé sú rodové rozdiely v najvyšších riadiacich orgánoch sledovaných organizácií. V organizáciách pracujú oveľa častejšie ženy, ktoré predstavujú dve tretiny pracovníkov na plný úväzok. Na čele riadiacich orgánov ale častejšie pôsobia muži. Takmer v troch štvrtinách organizácií je predsedom voleného riadiaceho orgánu muž.
- Pri porovnaní dôležitosti toho, čo členovia riadiacich orgánov v skutočnosti robia s očakávaniami a potrebami respondentov, ktorí dotazník vyplňali sme zistili, že medzi organizáciami vzrastá relatívna dôležitosť aktivít súvisiacich so získavaním zdrojov a posilňovaním imidžu organizácie. Treba poznamenať, že týmto oblastiam by sa mali intenzívnejšie venovať nie len riadiaci ale aj výkonní pracovníci.

Neziskové organizácie si začínajú uvedomovať význam externej komunikácie a fundraisingu. Snažia sa o nich uvažovať systematicky, čo sa prejavuje tým, že nemalá časť z nich si aspoň v hrubých rysoch pripravuje komunikačný a fundraisingový plán. V oboch prípadoch ide asi o polovicu oslovených organizácií. Zároveň je pozitívnym trendom, že sa na tieto aktivity snažia vyčleniť aj personálne kapacity. Sú to hlavne organizácie s väčšími rozpočtami a s aspoň niekoľkými zamestnancami na trvalý pracovný úväzok.

O prevažne pozitívnych posunoch v externej komunikácii a fundraisingu vypovedajú aj nižšie uvedené fakty. Treba len poznamenať, že pre budúcnosť týchto oblastí fungovania bude nevyhnutné, aby okrem ich uvádzania do praxe organizácie začali vyhodnocovať aj ich úspešnosť.

- Organizácie využívajú širokú škálu nástrojov na prezentáciu svojho posolania, aktivít a cieľov. Najčastejšie využívaným nástrojom komunikácie je, aj vďaka legislatívnym úpravám, výročná správa, ktorú vydávajú viac ako štyri pätiny organizácií. Na druhom mieste sa z hľadiska využívania umiestnili letáky a informačné brožúry, ktoré uviedla viac ako polovica organizácií. Najmenej často organizácie využívajú tie materiály, ktoré vedú k pravidelnosti komunikácie a z dlhodobého hľadiska majú vyššie nároky na personálne kapacity.
- Pozitívne je, že organizácie si uvedomujú dôležitosť budovania vzťahov s médiami a polovica z nich má pravidelne aktualizovaný adresár s kontaktmi na novinárov. Výsledky prieskumu zároveň naznačujú, že organizácie tieto kontakty aj využívajú, pretože takmer polovica z nich s novinármi komunikuje aspoň raz za dva mesiace.
- Organizácie, ktoré sa zaregistrovali ako prijímatelia 2% daní z príjmu, sa zároveň snažili aktívne presvedčiť potenciálnych prispievateľov o tom, aby tieto prostriedky poukázali práve im. Najčastejšie pritom využívali finančne menej náročné riešenia, ktoré umožňuje internetová komunikácia.
- Na informovanie o využití vyzbieraných finančných prostriedkov organizácie častejšie využívajú pasívnu formu komunikácie s individuálnymi darcami. Približne polovica organizácií informáciu o stave zbierky zverejní či už na internete alebo vo výročnej práve a tí, ktorí majú záujem, si ju tam môžu nájsť. Aktívnejší prístup k informovaniu o využití poskytnutých darov má jedna tretina organizácií. Prejavuje sa tým, že svojim darcom pošlú osobný list alebo výročnú správu.

Oblasť financovania je dlhodobo boľavým miestom neziskových organizácií. Nie len preto, že pociťujú nedostatok zdrojov, ale hlavne preto, že nemajú vo zvyku venovať analýze finančných tokov toľko pozornosti, ako by sa patrilo. Radi by sme upozornili na tieto zistenia:

- Prevádzkové náklady (prenájom priestorov, komunikačné náklady a pod.) predstavujú v priemere necelú pätinu (18,5%) rozpočtov organizácií. Mzdové náklady sa na rozpočtoch organizácií v priemere podieľajú 24 percentami. Náklady na realizáciu programov predstavujú 57% rozpočtov.
- Na financovanie svojej činnosti organizácie využívajú širokú škálu zdrojov. Medzi najčastejšie zdroje financií patria príjmy zo zahraničných fondov či nadácií, príspevky od štátnych inštitúcií a príjmy zo slovenských fondov či nadácií. Príjmy z asignácie 2% dane z príjmu právnických a fyzických osôb tvoria asi desatinu priemerného rozpočtu organizácií. Vyplýva z toho, že hoci sú významným zdrojom prostriedkov, predstavujú skôr doplnok k ostatným príjmom organizácií.

- Pozitívne hodnotíme, že deväť z desiatich organizácií má určitý interný systém kontroly výdavkov. Najčastejšie, až v dvoch tretinách prípadov, je pri objednávaní tovarov alebo služieb potrebný súhlas minimálne jedného nadriadeného pracovníka. Päťina organizácií využíva možnosť kontroly výdavkov formou zavedenia autorizačného limitu
- Viac ako dve tretiny MVO si pripravujú plán finančných výdavkov pre celú organizáciu na ročnej báze. Za povšimnutie stojí, že viac ako päťina organizácií svoje finančné plány v priebehu roka vôbec nekoriguje. Je otázne, akú výpovednú hodnotu majú v takýchto prípadoch finančné plány, ktoré obsahujú zastarané informácie a nakoľko môžu pomáhať pri riadení organizácie. Neprekvapuje potom, že v mesačných intervaloch si cash flow (ktorý považujeme za najpružnejší nástroj finančného manažmentu) pripravuje len štvrtina oslovených MVO a druhá štvrtina organizácií si ho nepripravuje vôbec. Zvyšné organizácie ho pripravujú štvrťročne alebo nepravidelne počas roka.
- Pozitívnym trendom je, že organizácie si budujú základinu alebo rezervný fond. Až dve pätiny organizácií, ktoré sa prieskumu zúčastnili uviedli, že majú aspoň jeden z uvedených finančných nástrojov. Aj napriek takémuto progresívnemu zmýšľaniu a konaniu organizácií je otázne, čo chápu pod pojmom základina a či ju nepovažujú len za iný názov pre rezervný fond.

Zoznam použitej literatúry

Pri príprave prieskumu sme čerpali informácie z viacerých zdrojov. Aj keď sme na ne v texte nepripravili odkazy, radi by sme aspoň na záver správy uviedli použitú literatúru.

1. ASSESSMENT OF SLOVAKIA'S THIRD SECTOR, The Foundation for a Civil Society, 1997
2. SPRÁVA Z PRIESKUMU O FINANČNOM RIADENÍ MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ, Nadácia pre deti Slovenska a PriceWaterhouseCoopers, 2003
3. 2% DANE PRÁVNICKÝCH OSÔB, Záverečná správa z výskumu agentúry FOCUS, Nadácia pre deti Slovenska, 2005
4. INDIVIDUÁLNA FILANTOPIA, Záverečná správa z výskumu agentúry FOCUS, Nadácia pre deti Slovenska, 2004
5. FILADELFIOVÁ, J.; DLUHÁ, M.; MARČEK, E.; KOŠIČIAROVÁ, E.: Poznávanie tretieho sektora na Slovensku, S.P.A.C.E., n.o., Bratislava 2004
6. MURA-MÉSZÁROS, Levente et al.: Nonprofit Governance Practices in Hungary, BoardSource and CSDF, Budapest, 2004
7. MAJCHRÁK, J.; STREČANSKÝ, B.; BÚTORA, M. et al.: Keď ľahostajnosť nie je odpoveď, IVO, Bratislava, 2004
8. Kolektív autorov: Čítanka pre neziskové organizácie, PDCS, Bratislava, 1998
9. Kolektív autorov: Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie, PDCS, Bratislava, 2000

Internetové zdroje:

www.partnersva.sk

www.changenet.sk

www.rozhodni.sk